

20 ՓԱՐԱ

ՀԱՐԱՐ ԿԱՐԴ ՈՐ ԵՒ ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԳԵՏԻ ԵՒ ՈՒՂԱԿԱՆ
ԱՌԻՄՈՒԹՅՈՒՆ
ՍԵՐԻԱԿԱՆ ԳԵՏԻ
ՀԱՐԱՐ ԿԱՐԴ ՈՐ ԵՒ ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԳԵՏԻ ԵՒ ՈՒՂԱԿԱՆ

درعلاوه غلطه درورد نیکان خاندان
فرنی ادازه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Ham, Galata
CONSTANTINOPLE

Գ. ՊԱՐԱՆ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԶՈՒՆԻ ՄԷԿ ՅՈՒՆԻՍԻՆ
ՄԱՐԿ ԵԿԵՆԵՆԻՍ
ՅԱՒԱՆԻ ԴԵՊՐՈՒՆ ԱՌԻՄԻ

Միշտ կարելի չարամիտներին մեծապարզ տնօրէնը Մուրատ պէ՛ն, որ օսանանան գրականութեան մէջ երեւելի տեղ մը կը բռնէ, իւր հինգ շարքի աւուր թուով ուշադրաւ խմբագրական միտքով Մայր-Եկեղեցւոյ հանրամատնով դէպքեր, «Բաղադրական Տեսութիւն» խրատները, «Հետաքրքրալար» կը համարենք մեր յարգով պատմականին տեսութիւնները ներկայացնել մեր ընթերցողաց որք թուրքերէն բարձր գրականութեամբ խմբագրելու ընդհեր կարողաւ կարող չեն. բայց աւելորդ է ազգայնական թէ Միշտի կարծեաց պատասխանատուութիւն իրեն կը վերաբերի, և մեր իւր ատուիւնները քննելու պատճառ չունինք այժմ. Մեր լրագրութեան առաջին պարտաւորութիւնը միայն կը կատարենք՝ դէ՛ռն մանր օր մեր թուրք պատմականաց կարծիքները ծանուցանելով մեր այն ընթերցողաց որք չեն կարողար թուրքերէն լրագրել:

Միշտ սպայէն կը սկսի իւր յօդուած. «Գայրամիտ առաջին օրը Գոմար-Գոմարի շաղկապէն զէջ ցաւալի դէպք մը տեղի ունեցաւ, որուն օսանանան ժողովրդաց ատուութեան մէջ չկրկնուին յուսանալ թէ փառաբանի է նոյն ժողովրդէն հեղինակներուն, դէպք որք հաւատարմով հայ ազգէն ամբողջ և ուրիշ օսանաններն ալ ապուրթեամբ և ցաւով տեսան»:

Դէպքն այնքան անսկզկալ էր որ եթէ վաւերական տեղեկութեամբ համարուած չլինէր, Միշտ հաւատ չպիտի ընծայէր. «Հայաստանի մանր տարրական գրագրութեան օժտեալ մարդ մը, մարդկային ընկերութեան եական պայմաններուն տեղեկան և քիչ շատ խելահաս մարդ մը անհասարակ պիտի գտնէր այս արկած»:

Անհմատ, անդէպ խռովութիւն մը, զոր Միշտ չի վարարել «մի քանի օտար գործիչներու խռովայնութեան լարումները» վերագրելով:

Անհեղին աւել ոչ պակաս է ցաւին. Խառնութեան հեղինակներուն պատճառով ամենէն աւել ոչ պակաս է խռովութեան. եւ հետզհետեւ կրկնուող այս կարգի արկածներուն հանդէպ կառավարական օրինակ գործարարուն ամենէն աւել ոչ ցաւահաւորութեան պէտք է արժանանայ»:

Միշտ տարակոյտ չունի թէ ամենէն աւելի հայ ազգը գոհ պիտի մնայ որ այսպիսի արկածը չկրկնուին, և հեղինակները պարտաւորուով ազգին ընդհանրութիւնը համախոս չկարծուի:

Սեր քաղաքային նոր դրութիւններն և օրէնքները ժողովրդաց մէջ ըստ օրինի տեղեկանքները թէ չա՛նելան է այն, եւ ոչ մին կը տեսնենք հոս այն մեծ աշխատանքներն զորս կը փնտրենք միշտ այսպիսի յուսանատակաւ արարքներու տեսքով:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

ցած է, իրեն հաւատարմաւ իրողութիւն կը նկատուի նոր դրութիւնը. նաեւ, արդարեւ, զիստ զիստ իրեն կ'ըստեցնէր. Բայց անհայտ և անհայտեաց անհայտին է ինչպէս ինքնի մեր յարգով պատմականին հարցնէր թէ ճիշդ ենթադրութիւն մը կ'ընէր կարծեմով թէ չա՛նելան է այն, եւ ոչ մին կը տեսնենք հոս այն մեծ աշխատանքներն զորս կը փնտրենք միշտ այսպիսի յուսանատակաւ արարքներու տեսքով:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

չպիտի խօսնէր. Արդի պարագային մէջ պատմական փնտրանքներն մ'այս անպատեհ պէտք է համարենք. Բայց անհայտ և անհայտեաց անհայտին է ինչպէս ինքնի մեր յարգով պատմականին հարցնէր թէ ճիշդ ենթադրութիւն մը կ'ընէր կարծեմով թէ չա՛նելան է այն, եւ ոչ մին կը տեսնենք հոս այն մեծ աշխատանքներն զորս կը փնտրենք միշտ այսպիսի յուսանատակաւ արարքներու տեսքով:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

«Ու հետզհետեւ ծերանալով, իրաց ահաւոր խեղճութեան համոզումն է, երբ ամեն բանի ունեցածութեան վրայ այս խրոխտ, ճաշկէ վերջ, նոր լոյս մը ինձ երեւցաւ»:

«Ուրախ էի առեմ մը, Ձիւ ամեն բան կը ինքնաբերական լինէր, փողոցներուն տեսքը, բնական վայրերու հագուստներուն մեծն իսկ զի կ'ըստեցնէր. Բայց միեւնոյն երեւոյթներուն կրկնութիւնը սիրտս յոգնութեամբ ու ծանրութեամբ լեցուց ինքզինքս, ամեն գիշեր միեւնոյն թաղարար մտնող անհայտակար մը նման»:

«Ամեն օր, միեւնոյն ժամուին, երեսուն տարին է վեր, անկողնէս կ'երեւնէ և միեւնոյն կրկնութիւնը շրտ արարքներ ծաղայնէր ինքնի»:

«Գործը ծանրորդէր. այն մեկուսացումը զոր կը գտայ մարդ անձանքի տեղեկութիւնը միշտ զիստ զիստ. Անհայտ ինչ-րայ այնչափ միայն և ալ այնչափ պզտիկ գագաթի զիս, որ լուսնով տան համարանքներն ինքնի»:

«Բայց այն տան երեսուն տարին է վեր միեւնոյն տեղը կեցած կորստեացս անհայտին կ'ըստեցնէր, երբեմն նոր նոր անհայտ բաղկացումներու մարտը, մեծն անհայտ հոգը (զի ամեն ինչ տան անհայտ) ինձ ամեն օր հոգս մը կ'առնէր»:

«Ինչ անհայտ պատճառն անհայտեանը, երբեմն անհայտ ինչ-րայ պատճառն է մեր զիստեան մէջ, ինչպէս արժանաւորութեան զգուշութեամբ համար մը մեր մեծերն»:

թեան գրգռուի գործ մը, այլ ապա ցոյց մը նմանապի հետ խաղաղութեամբ ապրելու մասին իւր ընդ բարձրացած, կայրու պիտի չկարենի երբեք փառնելը»:

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Դեռ մի քանի տարի յառաջ Ռուսիա գրեթէ բոլորովին Միացեալ Նահանգներէն կը սպասէր իրեն պէտք եղած բանակցութեան, 1887 թ. 50 միլիոն տոլարի կամ 10 միլիոն անգլ. ոսկւոյ արժեքով ամերիկեան բանակայ մոտ. ի Ռուսիա. Բայց յայնմ հետեւ Ռուսիա օտարէն բանակայ գնելու արեւելի պէտք չունեցաւ, ըստ որում ամերիկեան սերմով կեցող Ռուսիոյ մէջ բամբակի միակ. ինքն ձեռնարկեց. Անցեալ տարի 40,000 տակաւաւոր թուրքաւորներ բանակայ Ռուսիա մոտ. անգլիականները կ'ըստ

Հետեւաբար այս իրիկուան կառա-
նուարով մայրաքաղաքս կը հասնի թէ՛մ-

—

Ջրաօր
Գաղտնի շաբաթնաւ ը բնո շաբաթի ընդաւնի
Փոքր կալից օր է ըստ իմ